

TALEPUNKTER TIL FOLKETINGETS ERHVERVS- UDVALG

22. september 2022

2022-12046

johamb

[DET TALTE ORD GÆLDER]

**Møde i Folketingets Erhvervsudvalg den 22. september 2022
vedrørende rådsmøde (konkurrenceevne) den 29. september
2022**

Samrådsspørgsmål AJ

Ministeren bedes redegøre for de sager på dagsordenen for rådsmødet den 29. september 2022 (konkurrenceevne - indre marked og industri), som er relevante for udvalgets sagsområde.

Samrådsspørgsmål AK

Ministeren bedes redegøre for de danske prioriteter på ministerens område og de for udvalget relevante sager under det tjekkiske EU-formandskab i 2. halvår 2022.

[Indledning]

- Mange tak for invitationen til at komme her i dag.
- Jeg er blevet bedt om at redegøre for de danske prioriteter på mit område under det tjekkiske formandskab her i andet af halvår af 2022 – som anmodet om i samrådsspørgsmål AK.

- Derudover vil jeg gennemgå de sager, som er sat på dagsordenen til rådsmødet for konkurrenceevne den 25. november – som anmodet om i samrådsspørgsmål AJ.
- Hertil vil jeg orientere om fire sager, som jeg i morgen forelægger Europaudvalget med henblik på forhandlingsoplæg.

[Prioriteter under det tjekkiske formandskab]

- Lad mig starte med at fremhæve regeringens erhvervspolitiske prioriteter under det tjekkiske formandskab.
- EU-samarbejdet står i dag et andet sted end for blot seks måneder siden. EU's håndfaste respons på den russiske invasion af Ukraine har gjort det tydeligt, at EU er stærk på den geopolitiske scene, når vi agerer samlet og bruger vores økonomiske styrke til at forsvare vores fælleseuropæiske værdier og interesser.
- Det var også det klare budskab fra kommissionsformand Von der Leyen i hendes "State of the Union"-tale.
- Danmark har interesse i et stærkt EU, der fremmer robuste økonomier, innovation og udvikling, bæredygtig omstilling og høje reguleringsmæssige standarder.
- Den russiske aggression mod Ukraine og de forskellige aspekter af konsekvenserne af krigen, bl.a. i forhold til energiforsyningsikkerhed, fødevarerikkerhed, har givet et ekstra tryk på arbejdet med strategisk modstandsdygtighed, kritiske afhængigheder, udvikling af samarbejde med pålidelige partnere samt styrkelse af det indre marked

- Det er i den kontekst at følgende prioriterede områder skal ses:

[Et modstandsdygtigt indre marked og en fremsynet industripolitik]

- Først og fremmest ser vi den europæiske industripolitik i markant udvikling. Den skal bidrage til at sikre, at EU kan klare sig i den globale konkurrence og blive førende, når det gælder den grønne og digitale omstilling.
- Vi skal samtidig føre en klog politik, hvor EU ikke bliver afhængige af lande, der ikke deler danske og europæiske værdier.
- Svaret må dog ikke automatisk blive, at EU skal producere alle ting selv. I stedet skal vi have fokus på styrkede værdikæder, diversificering af forsyningskæderne og styrkelse af handelsrelationer med pålidelige handelspartnere.
- Og i tilfælde, hvor der er kritiske interesser på spil, skal vi være rede til politisk handling. Disse principper vil være regeringens pejlemærker for EU's arbejde med at mindske kritiske afhængigheder, sikre mikrochips til Europa, og det kommende forslag om råstoffer.
- Det nyligt fremsatte forslag om et nødinstrument for det indre marked, som skal sikre den fortsatte frie bevægelighed af varer, tjenester og personer under kriser, vil også have vores særlige bevågenhed.

[Fair og bæredygtig handelspolitik]

- Det næste område er handelspolitikken. Fri og fair handel er en forudsætning for, at danske virksomheder kan udnytte

mulighederne i globale værdikæder og eksportere til andre markeder.

- Ambitiøse handelsaftaler skal fortsat sætte rammerne for ansvarlig global samhandel, hvor grønne varer og tjenesteydelser prioriteres.
- Samtidig har vi også fokus på, at EU har de fornødne instrumenter mod økonomisk tvang og urimelig handelspraksis fra tredjelande. Det er et forslag jeg vender tilbage til når jeg vil orientere om rådsmødedagsordenen.

[Bæredygtighed – grønne og ansvarlige forbrugere og selskaber]

- Bæredygtighedsdagsordenen vil fortsat være en høj prioritet. Målsætningen om EU som en klimaneutral, ressourceeffektiv og cirkulær økonomi kan kun opnås i et tæt samspil mellem regeringer, virksomheder og forbrugere.
- For fremtidens investeringer ligger i de virksomheder, der tager ansvar for samfundet og for klimaet.
- På selskabsområdet er der særlig fokus på at få omsat de ambitiøse målsætninger i *direktivet om bæredygtighedsrapportering* til håndterbare standarder for virksomhederne.
- Derudover vil forhandlingerne om *forslaget om virksomheders due diligence for bæredygtighed* fylde. Sammen med det nyligt fremsatte forslag om *forbud mod tvangsarbejde*, udgør disse tre forslag en vigtig pakke som skal præge virksomhederne i en bæredygtig og ansvarlig retning.

- Derudover ser vi frem til et meget lovgivningstungt halvår på forbrugerbeskyttelsesområdet, hvor tjekkerne sigter efter endelige aftaler på både *forbrugerkreditdirektivet* og *den generelle produktsikkerhedsforordning*.
- Derudover udelukker tjekkerne ikke, at man kan nå at lukke forhandlingerne om *forslaget om forbrugernes rolle i den grønne omstilling*, mens man vil tage forslaget om *eco-design for bæredygtige produkter* så langt som muligt.

[En innovativ og ansvarlig digitaliseringsdagsorden]

- Den digitale udvikling er i for mange år i for høj grad sket på de store techgiganters præmisser. Det digitale marked udvikler sig fortsat hurtigt, men der skal tages mere hensyn til forbrugerne og små- og mellemstore virksomheders muligheder. Overordnet skal det digitale indre marked fremmes og videreudvikles baseret på europæiske værdier.
- Under det tjekkiske formandskab fortsætter forhandlingerne om *harmoniserede regler for kunstig intelligens*, hvor der skal sikres en balanceret tilgang mellem ansvarlig teknologianvendelse og mulighed for innovation.
- Derudover har vi fokus på *dataforordningsforslaget*, som skal sætte rammer for, at EU kan blive førende i den globale dataøkonomi og den kommende *cyber resilience act*, som skal sikre et minimumsniveau af cybersikkerhed i digitale produkter.

[En robust og ansvarlig finansiel sektor]

- Det sidste område, jeg vil fremhæve, er det finansielle område.

- Et robust finansielt system og et velfungerende indre marked for kapital er en forudsætning for finansiering af de mange investeringer, Danmark og EU står over for.
- Det gælder ikke mindst i forbindelse med den nødvendige grønne omstilling og frigørelse af afhængigheden af russisk olie og gas.
- Under det tjekkiske formandskab har vi særligt fokus på at vinde opbakning til danske prioriteter ved:
 - *Kapitalkravspakken*, som handler om Kommissionens forslag til nye kapitalkravsregler for kreditinstitutter, og som bl.a. gennemfører anbefalinger fra Basel-komitéen i EU. Fra formandskabets side lægges der op til at opnå enighed i Rådet (ECOFIN) den 8. november 2022. Fra dansk side arbejdes der for de bedst mulige løsninger for Danmark, så Basel-anbefalingerne gennemføres i EU på en måde, som tager hensyn til danske forhold, herunder dansk realkredit.
 - *De fælles EU-rammer for genopretning og afvikling af forsikringsselskaber (IRRP)*, som bl.a. skal bidrage til, at forsikringsselskabers aktionærer og andre kreditorer skal bære tab i en eventuel konkurs forud for forsikringstagere og de sikrede.
 - Og slutteligt *hvidvask-pakken*, som bl.a. skal styrke EU's regler til bekæmpelse og forebyggelse af hvidvask og terrorfinansiering.

[På rådsmødedagsordenen]

- Og med det vil jeg gå videre til næste samrådsspørgsmål om sager på dagsordenen for konkurrenceevnerådsmødet den 29. september.

[Eco-design forordningen]

- Kommissionen fremsatte den 30. marts 2022 et forslag til eco-design-forordning, der sætter en ramme for krav til miljøvenligt design for bæredygtige produkter. Emnet er sat på til politisk drøftelse.
- Der er med forslaget lagt op til, at forordningen udvider anvendelsesområdet for eco-design-reglerne og stiller krav til produkterne ud fra flere parametre. Der er for eksempel særligt fokus på cirkulær økonomi og forbrugerinformation. Der stilles en række informations-krav, der skal gøres tilgængelige via digitale produktpas.
- Regeringen kan generelt støtte ambitionen om bedre og mere bæredygtige produkter på det indre marked. Det gælder også ambitionen om at anvende digitale løsninger til at dele produktinformationer.

[Single Market Emergency Instrument]

- Et andet punkt på rådmødedagsordenen er en politisk drøftelse om forslaget til et nødinstrument for det indre marked.
- Covid-19-krisen viste, at kriser kan udfordre det indre markeds fire friheder. Og at det er vigtigt, at vi tager ved lære af krisen og sikrer os bedre mod potentielle kriser i fremtiden.
- Forslaget er stadig meget nyt, så vi er stadig ved at skabe det fulde overblik over indholdet. Jeg kan dog oplyse følgende:
- Forslaget vil introducere en gradvis eskalering af tiltag i tilfælde af krisesituationer;

- Normaltilstand, som dækker situationer, hvor der ikke er tale om en krise, men hvor der udarbejdes analyser for at identificere behov i tilfælde af kriser.
 - Årvågenhedstilstand, som gælder når en egentlig krise kan være nært forstående, og der introduceres en række hovedsaglige frivillige tiltag.
 - Krisetilstand, hvor tiltagene i høj grad ligner dem i årvågenhedstilstanden, men hvor der i højere grad er tale om obligatoriske tiltag.
- Derudover foreslår Kommissionen også, at der kan indføres tiltag for at sikre forsyninger af visse kritiske varer.
 - Regeringen støtter overordnet formålet og ambitionerne med Kommissionens forslag. Det er vigtigt for Danmark at sikre beskyttelsen af det indre markeds fire friheder.
 - Det er dog samtidig vigtigt, at kriseinstrumentets ramme udelukkende forholder sig til det indre marked, og at det ikke inddrager unødige og over-regulatoriske tiltag. Instrumentet skal være proportionalt og så vidt muligt gøre brug af allerede eksisterende indre markeds værktøjer.

[Sager til forhandlingsoplæg]

- Og nu vil jeg slutte af med de fire forhandlingsoplæg, som jeg tager med mig til forelæggelsen i Europaudvalget i morgen.

[Mikrochipsforordningen (Chips act)]

- Den første sag til forhandlingsoplæg er mikrochipforordningen – den såkaldte *Chips Act*.

- Mikrochips er en afgørende komponent i det moderne samfund. Alt fra industrimaskiner og medicinsk udstyr til vores mobiltelefoner og computere indeholder mikrochips.
- Alt dette er blevet tydeligt med den omfattende mangel på mikrochips, som har sat produktionen i stå mange steder. Jeg tror, vi alle har hørt om nogle, som har måttet vente længe på en ny vaskemaskine eller en ny bil på grund af manglen på mikrochips.
- *Chips Act* forsøger at adressere den stigende mangel på chips, hvor man fra europæisk side ønsker at producere 20 procent af verdensmarkedet for mikrochips i 2030. I dag står EU for 10 procent.
- Forslaget består af tre søjler.
- Den første søjle handler om at styrke EU's teknologiske og innovative kapacitet under det såkaldte "Mikrochips til Europa"-initiativ.
- Den anden søjle handler om øget produktions-kapacitet i EU. Det betyder for eksempel, at det gøres mere attraktivt for virksomheder at etablere produktionsanlæg i EU.
- Den tredje søjle indeholder en fælles overvågnings- og krisemekanisme, der skal ruste EU til fremtidige forsyningskriser. Fx kan produktionsanlæg under en krise forpligtes til at prioritere ordrer til kritiske sektorer, så forsyningen i EU holdes ved lige.

- Opgaven bliver i EU at finde den rigtige balance mellem på den ene side at kunne mere selv. Og samtidig sikre et fortsat åbent og velfungerende globalt marked for mikrochips, så vi stiller danske virksomheder og forbrugere bedst muligt.
- Chips Act er også en del af den udvikling, hvor geopolitik bliver en større del af den erhvervspolitiske dagsorden – og hvor forsyningssikkerhed understøtter vores konkurrenceevne.

[Instrument mod økonomisk tvang fra tredjelande]

- Den anden sag til forhandlingsoplæg handler om EU's nyeste skud på stammen af handelsinstrumenter, som skal beskytte EU og dets medlemsstater mod tredjelandes økonomiske tvang og urimelig handelspraksis.
- Den 8. december 2021 udsendte Kommissionen et forslag om et nyt handelsinstrument til beskyttelse af EU og dets medlemsstater mod tredjelandes økonomiske tvang.
- Økonomisk tvang indebærer, at et tredjeland forsøger at presse EU eller en medlemsstat til at træffe et bestemt politisk valg, mens det anvender eller truer med at anvende handels- og investerings-foranstaltninger.
- Forslaget vil udstyre EU med nye greb og mulighed for modsvar på økonomisk tvang, som vi ikke har i værktøjskassen i dag i EU.
- Det kunne for eksempel være suspension af forpligtelser i forbindelse med handel med tjenesteydelser eller udelukkelse fra at byde på større offentlige kontrakter.

- Udsigten til et modsvar, der ”gør ondt” så at sige, skal få tredjelandet til at ændre adfærd – løfte truslen eller ultimativt ophæve sin økonomiske tvang.
- Regeringen er derfor enig med EU-Kommissionen i, at vi i EU er langt bedre stillet, hvis vi på EU-niveau kan sætte effektivt ind overfor ”afpresning” fra tredjelande.
- For regeringen er det vigtigt, at formålet med forslaget først og fremmest skal være at forebygge og afskrække tredjelande fra at indføre økonomisk tvang mod EU eller en af medlemsstaterne. Og at Kommissionens anvendelse af instrumentet primært udgøres af en dialog- og forhandlingsbaseret tilgang, som samtidigt lægger maksimalt pres på tredjelandet til at ændre adfærd.
- Regeringen vil derfor også have fokus på at skabe et balanceret og proportionalt instrument. Hvor indførelsen af EU-modforanstaltninger mod et tredjeland alene anvendes som en sidste udvej.
- Det skal være med til at sikre, at instrumentet ikke eskalere konflikter unødigt, og samtidig understøtter en regelbaseret international handelsorden.
- Dog må vi forvente, at Kommissionen også skal have handlerum til at *forberede* eventuelle modsvar i situationer med økonomisk tvang. På den måde er EU klar med modtræk på spillepladen i det øjeblik, truslen bliver omsat til økonomisk tvang.

[Direktivforslag om styrkelse af forbrugernes rolle i den grønne omstilling gennem bedre beskyttelse mod urimelig praksis og bedre oplysning]

- Den næste sag, jeg vil tale om, handler om styrkelse af forbrugernes rolle i den grønne omstilling. En styrkelse ved hjælp af bedre beskyttelse mod urimelig praksis og bedre oplysning.
- Forslaget foreslår ændringer af to eksisterende direktiver, nemlig direktivet om urimelig handelspraksis og forbrugerrettighedsdirektivet.
- Kommissionen ønsker at styrke forbrugernes rettigheder i forbindelse med den grønne omstilling. Og at gøre det muligt for forbrugerne at træffe mere informerede og miljøvenlige valg, når de køber produkter. Dette kan fremme et mere bæredygtigt forbrug.
- Dels gøres det ved at styrke beskyttelsen af forbrugerne mod vildledende handelspraksis og ved at sikre bedre oplysning til forbrugerne om produkter i forbindelse med indgåelsen af aftaler.
- Regeringen er generelt positiv over for forslaget. Den grønne omstilling har høj prioritet for regeringen. Det er vigtigt, at forbrugerbeskyttelsen er effektiv. Og at reglerne og håndhævelsen af dem så vidt muligt, er ensartede i hele EU.
- I dag er forbrugerne i stigende grad fokuseret på at købe mere bæredygtigt, og de er ofte villige til at betale mere for produkter, som de opfatter som grønne og klimavenlige.

- Greenwashing gør det sværere for forbrugerne at navigere i landskabet af grøn markedsføring – og det forhindrer forbrugerne i at kunne bidrage aktivt til den grønne omstilling.
- Det er samtidig et problem for de virksomheder, der reelt tilbyder bæredygtige produkter.
- Det er det, forslaget vil komme til livs.

[Forordningsforslag om beskyttelse af geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter ("Non-agri GI"-forslaget)]

- Den sidste sag til forhandlingsoplæg er Kommissionens forslag til forordning om beskyttelse af geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter. Også kendt som non-agri GI-forslaget. Forslaget blev fremsat d. 13. april i år.
- I dag kender vi beskyttelsen af geografiske betegnelser for landbrugsprodukter fra for eksempel Champagne-distriktet i Frankrig eller Lammefjordskartofler her fra Danmark.
- Et lignende system foreslås for håndværks- og industriprodukter, således at for eksempel Muranoglas fra Venedig kan opnå beskyttelse på samme måde.
- Forslaget fastsætter en række krav til medlemsstaterne i forbindelse med etableringen af det nye rettighedssystem, herunder finansiering, ansøgningsprocedure, kontrol af produktion, markedsovervågning og håndhævelse af beskyttede produkter.

- Dansk erhvervsliv har ikke tradition for at anvende beskyttelse via geografiske betegnelser, og der forventes kun at komme meget få ansøgninger om beskyttelse fra danske producenter.
- For regeringen er det generelt vigtigt, at EU's lovgivning på IP-området fremmer beskyttelse af danske produkter til gavn for danske og europæiske virksomheder.
- Dog ser regeringen begrænset potentiale i geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter. Der er en risiko for, at det administrative system, der etableres, ikke står mål med de økonomiske gevinster.
- Regeringen støtter forslaget, idet der dog lægges vægt på en række forhold, herunder at beskyttelsessystemet gøres så administrativt simpelt som muligt både for myndigheder og virksomheder.

[Afsluttende]

- Det var min gennemgang. Tak fordi jeg måtte komme.